

Kovo 17 d. (antradienį) 17.30 val. Vilniaus fotografijos galerijoje (Stiklių g. 4 / Didžioji g. 19, Vilnius) atidaroma panevėžiečio fotomenininko Andriaus Repšio paroda "4 m² laisvės".

Žemė ne tik graži, joje daugybė paradoksų ir paslėptų prasmų. Kai kurios atsiveria tik iš viršaus. Labai svarbu jas pamatyti. Būtent tai Andriui Repšiui pavyko naujausiame Lietuvos kalėjimų kiemų cikle. Šiose fotografijose lemtingai susitiko dvi panoptikinės sistemos – kalėjimas ir dronas. Tai dvi kontrolės, biovaldžios, sekimo ir žmogaus sudaiktinimo priemonės, kurios A. Repšio darbuose įgauna veidrodinių atspindžių principą ir radikalios vizualizuoja pavergimo technikas.

Mes matome uždarus, skurdžius, geometriškai aštrius kalėjimo kiemus, kurie yra dar kartą įkalinami iš viršaus banalių kalinių kasdienybę stebinčio nebaudžiamo drono akimi. Tai kas nuo mūsų buvo ilgas metus slepiama aukštomis spygliuotomis tvoromis, šiandien laisvai apžvelgiama drono skrydžiu.

Galime tyrinėti įvairias įkalinimo įstaigų detales, erdvių suskaidymo ir judėjimo kontrolės žemėlapius, kalinių buitį, jų siekį prisijaukinti kamerinę erdvę savo reikmėms. Kaliniai mato tik dangų, jie neturi langu, jiems nepasiekiamas horizonto linija. Kalinys gali susidurti žvilgsniu tik su paukščio arba drono skrydžiu. Taip susikerta neribotos laisvės ir įkalinto kūno optikos pasauliai.

Kita vertus, šiose fotografijose slypi ir kiti svarbūs, bet iš karto nepastebimi pranešimai. Jeigu dronams prieinama tai, kas slapčiausia, visa kita, tiksliau, mūsų privatūs gyvenimai, kiemai ir namai, poilsio aikštelės ir paplūdimiai, seksas gamtoje, ekstremalus poelgiai ir visos kitos viešos aistros potencialiai tampa drono taikiniu, pakliūva į jo akiratį ir praranda individo esmę saugantį privatumą. Dar daugiau, drono optika signalizuoja naujos etikos pradžių kare ir versle, kultūroje ir mene. Tačiau mes dar nežinome, kokia tai etika ir kokius pavidalus ji įgis. Kaip visada, tokioje situacijoje gelbsti menininkai. Jie tiria ir eksperimentuoja, siūlo futuristinius scenarijus, fantazuoja ir rizikuoja. Taip atveriami kitokie tikrovės išgyvenimo ir supratimo maršrutai. Jie plečia akiratį ir suteikia drąsos. Mes galime jauintis kalėjimų kiemų kasdienybę, įsijausti į amžino pasikartojimo rate įstrigusią žmonių ritualus, galime pasijusti visagale dieviška akimi. Bet mums suteikta galimybė ir susimastyti ir apie visuotinio vojerizmo ekspansiją, apie nešvarių malonumų pavojus. Dangiška žiūra žmones paverčia daiktais, taikiniais, schemomis, todėl taip lengva juos naikinti optinėmis raketomis ar dronais – kamikadzėmis. (Virginijus Kincinaitis)

Paroda veiks iki balandžio 18 d.

Parodą finansuoja [Lietuvos kultūros taryba](#)

